

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 4 januari 2008

Mål nr

Ö 623-07

KLAGANDE

MAH

Ombud och offentlig försvarare: Advokat KA

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Ersättningsskyldighet för försvararkostnader m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut den 9 januari 2007

i mål B 1728-06

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut befriar Högsta domstolen MAH från skyldigheten att ersätta staten för kostnader i hovrätten för försvaret och målsägandebiträdet.

För biträde åt MAH i Högsta domstolen tillerkänns KA ersättning av allmänna medel med tretusenniohundrasextio (3 960) kr, avseende arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 792 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MAH har yrkat att Högsta domstolen undanröjer hovrättens beslut att förplikta honom att ersätta staten för kostnader för försvaret och målsägandebiträdet eller i vart fall sänker beloppet väsentligt.

Riksåklagaren har medgett att ersättningsskyldigheten begränsas till att omfatta endast de kostnader som försvararen och målsägandebiträdet haft för inställelsen till huvudförhandlingen i hovrätten.

SKÄL

Om den tilltalade i ett mål, där åklagaren för talan, genom att utebli från

rätten eller inte följa ett föreläggande, som rätten meddelat, eller genom påståenden eller invändningar, som han insett eller bort inse sakna fog, eller på annat sätt genom vårdslöshet eller försummelse vållat kostnader för staten, är han, enligt 31 kap. 4 § rättegångsbalken, skyldig att ersätta sådana kostnader oavsett hur ansvaret för rättegångskostnaderna i övrigt skall fördelas.

För att kostnadsansvar enligt 31 kap. 4 § rättegångsbalken skall komma ifråga krävs det, enligt bestämmelsens ordalydelse, att den tilltalade vållat kostnader för staten. Det innebär att endast sådana kostnader som orsakats av den tilltalades vårdslöshet eller försummelse kan föranleda ersättnings-skyldighet, medan kostnader som har uppkommit oberoende av det agerande som läggs den tilltalade till last inte omfattas av kostnadsansvaret enligt bestämmelsen. Att redan upparbetade kostnader blivit överflödiga på grund av den tilltalades agerande innebär inte att kostnaderna orsakats av agerandet.

Hovrätten har, med tillämpning av den angivna bestämmelsen, ålagt MAH att ersätta staten för en del av kostnaderna för försvaret och målsägande-biträdet i hovrätten. Fastän det inte framgår uttryckligen av hovrättens beslut kan det antas att det är MAHs underlåtenhet att inställa sig till huvudförhandlingen i hovrätten som föranlett beslutet om kostnadsansvar.

Att en tilltalad uteblir från en förhandling vållar i många fall merkostnader

för staten genom att målet måste sättas ut till ny förhandling. I allmänhet kan merkostnaden beräknas uppgå till samma belopp som kostnaderna för den inställda förhandlingen. En sådan merkostnad skulle i ett fall som det nu aktuella ha uppkommit om målet efter ansökan tagits upp på nytt. Eftersom en förutsättning för ett återupptagande är att den som underlåtit att inställa sig haft laga förfall för sin underlåtenhet som han inte kunnat anmäla i tid skulle emellertid underlåtenheten i ett sådant fall inte ha kunnat medföra ersättningsskyldighet enligt 31 kap. 4 § rättegångsbalken.

I förevarande fall har MAHs underlåtenhet att inställa sig till huvudförhandlingen lett till att hans överklagande förfallit. Hans underlåtenhet har då inte vållat några merkostnader för staten. Det saknas under sådana förhållanden förutsättningar för att på grund av underlåtenheten ålägga honom att betala ersättning för statens kostnader i målet enligt 31 kap. 4 § rättegångsbalken.

Det har i målet inte framkommit att MAH på annat sätt skulle ha vållat kostnader för staten som kan medföra ersättningsskyldighet enligt 31 kap. 4 § rättegångsbalken. Det kan anmärkas att med hänsyn till den påföljd som MAH dömts till och till vad som uppgetts om hans ekonomiska förhållanden förutsättningar inte heller torde ha förelegat för hovrätten att, enligt 31 kap. 1 och 10 §§ rättegångsbalken, ålägga honom att till staten betala någon del av kostnaderna.

MAH skall befrias från skyldigheten att ersätta staten för kostnaderna i

hovrätten för försvaret och målsägandebiträdet.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor, Torgny Håstad, Ella Nyström, Per Virdesten (referent) och Anna Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Ralf Järtelius